

DE LEVENDE NATUUR

MAART 1897.

AFLEVERING 1.

REDACTIE:

E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSE.

Adres van de Redactie:

JAC. P. THIJSSE, 1^E HELMERSSTRAAT 171.

UITGAVE VAN:

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

Eene eerste Tentoonstelling voor Natuursport.

Het Bestuur van het Genootschap *Natura Artis magistra*, dat reeds gedurende tal van jaren de belangen der Natuurlijke Historie hier te lande met den meesten ijver voorstaat, heeft een plan opgevat, dat door alle vrienden der levende natuur zal worden toegejuicht. Het wenscht eene Tentoonstelling te organiseeren, gewijd aan de studie van het dieren- en plantenleven. De Nederlandsche liefhebbers zullen dan eene gelegenheid hebben, de resultaten van hun eigen arbeid te laten zien en kennis te maken met het werk van anderen.

Voor de uitvoering van dit plan heeft de directeur van het Genootschap Dr. C. Kerbert, zich gewend tot Dr. Oudemans, Prof. Ritzema Bos en tot de redactie van dit blad. Zoo vormde er zich eene Commissie, die binnenkort wel van zich zal laten hooren. Intusschen hebben wij vrijheid, vooraf alvast eenige mededeelingen te doen.

Er is een tijd geweest, dat in Europa ons kleine Nederland voorop stond en de baan brak bij de studie der levende natuur. Die tijd is lang voorbij, en zoover zullen wij het waarschijnlijk niet licht brengen, dat wij onze burens van rechts en links weer inhalen; maar de tijd van niets doen is ook

voorbij; weer worden Nederlandsche Natuur-historici met eere in 't buitenland genoemd. Maar, wat vooral hoop geeft en wat ook Artis deed hopen, dat de tijd voor eene tentoonstelling is gekomen, dat is, dat de menschen, vooral de jongelui, beginnen liefhebberij te krijgen in het waarnemen, verzamelen en kweken van dieren en planten.

Voor menig vensterraam ziet men al een aquarium, eene kleine zoetwaterwereld, met eene heele bevolking van dieren en planten; in sommige tuinen worden planten gepoot, uit bosch en veld, van heide en duin bijeengehaald; het opkweken van rupsen tot vlinders is bij meer dan een liefhebber in vollen gang. Menigeen, die eens iets over het leven van dieren en planten gelezen heeft, tracht cleistogame bloemen te vinden, het wegslingeren van zaden gade te slaan, werkende mieren te bespieden en brommende hommels tot in hun nest te volgen. Vooral het leven trekt de aandacht: er worden verzamelingen aangelegd van insecten in hunne verschillende ontwikkelingsstoelstanden, met hunne voedsterplanten, met hunne vijanden — er worden collecties bijeengebracht van gewapende, klimmende en insectenetende planten.

Waar zoo de natuurzin ontwaakt, is het goed,

dat de liefhebbers eens tot onderlinge opwekking en leering met hun werk voor den dag komen.

Wat zullen zij tentoonstellen?

Dat hangt van ieders keuze af. Al is het moeilijk, het zou te beproeven zijn, een bevolkt aquarium of een stukje moeras of heide te plaatsen. In ieder geval zullen er wel flesschen, glazen bakken, glazen kastjes enz. worden ingezonden, waarin het stekelbaarsje zijn nestje maakt, waarin doodgravers aan het werk zijn en zoo meer. Wenscht iemand aan zoo'n inzending eene proef te verbinden, zooveel te beter. Wij denken hier o.a. aan de kleur der poppen van *Vanessa Urticae*, die beheerscht schijnt te worden door de kleur der omgeving (Vergel. „Van Vlinders, Bloemen en Vogels“ bl. 19).

Verzamelingen, voor zoover noodig door teekeningen aangevuld, die een blik gaven op levensverschijnselen en ontwikkelingsgeschiedenissen (verspreiden van vruchten en zaden, parasitisme, insectenschade) zouden óók zeer gewenschte nummers zijn. Evenzoo het dagboek van een waarnemer, de hulpmiddelen voor het vangen, gadeslaan, kweeken en prepareeren, — kortom, alles, wat van eigen arbeid getuigenis geeft of tot voorlichting van anderen kan strekken.

De tentoonstelling zal gehouden worden in een of

meer der zalen van *Natura artis magistra*, terwijl ook degenen, die geen lid van het Genootschap zijn, toegang zullen kunnen erlangen.

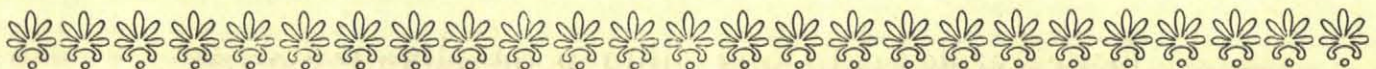
Het was natuurlijk wenschelijk aan de toekomstige inzenders gelegenheid te geven, zich vooraf behoorlijk voor te bereiden; daarom zal de tentoonstelling gehouden worden in het volgende jaar, en wel in den meest geschikten tijd, den voorzomer.

„Artis“ heeft verder gemeend, dat het niet onaar- dig zou zijn, indien aan liefhebbers, inzenders van verdienstelijke nummers, eene stoffelijke herinnering werd aangeboden. Het Bestuur stelt daarom prijzen beschikbaar; wellicht zullen vermogende voorstanders der goede zaak zich opgewekt gevoelen, om dit voorbeeld te volgen.

Voor het welslagen of liever voor het opluisteren der tentoonstelling is het intusschen noodig, dat niet enkel liefhebbers, maar ook vakmensen inzendingen doen. Zij toch zijn de aangewezen personen, om leiding en voorlichting te verschaffen.

Wij wenschen het Bestuur van N. A. M. alle succes toe op zijne plannen, waaromtrent de nadere bijzonderheden in ons blad zullen volgen. Noch hier te lande, noch, voor zoover we weten, daarbuiten is ooit eene biologische tentoonstelling gehouden. Moge deze eerste een waardig begin maken!

DE REDACTIE.

ONZE VIOOLTJES.

Het Maartsche of welriekend viooltje. (*Viola odorata*.)

Wanneer er eens een prijs moest toegekend worden aan 't liefste voorjaarsbloempje, dat in 't wild groeit, ik geloof zeker, dat het viooltje er mee zou gaan strijken.

Al heeft de wandelaar, groot of klein, rijk of arm, nog zoo weinig gevoel voor natuurschoon en haast geen oog voor de nederige plantjes, die voor zijn voeten wassen, als hij 't eigenaardige, paarsblauwe bloempje ziet, zal hij niet nalaten het te plukken en in 't knoopsgat te steken; of tenminste het te begroeten met een:

„Kijk een viooltje; wat een aardig bloempje!”

Geen veld- of boschbloem is dan ook vaker door dichters bezongen, dan dit eenvoudige bloempje. Al in de oude tijden heeft het de aandacht getrokken, en werd het om zijn vroegtijdige bloei, om zijn geur en kleur en bevallige vormen gewaardeerd, ja, soms vereerd.

Als na lange, strenge koude de lauwe dooiwind over de sneeuwvelden woei, dan zagen de oude Germanen in hun dichterlijke verbeelding de lente-

godin in een mantel van voorjaarsnevels dicht over de aarde zweven, en waar haar voet de aarde raakte, daar ontsproot een riekend viooltje; wie het goddelijk bloempje vond, bewaarde het op zijn borst als een talisman, want het was een wonderbloem, die beschermde tegen eigen ondeugden en andermans boosheden.

Later, in de tijden van de Troebadoers, ontving de minnedichter van een dame, die hem tot haar lievelingszanger had uitverkoren, een gouden viooltje, als zinnebeeld en onderpand van trouw en van deugd.

't Is nog niet lang geleden, dat in Zuid-Duitschland de dag, waarop het eerste viooltje werd gevonden, een jubeldag was voor 't geheele dorp. Het bloempje werd dan, aan een stok gebonden, in optocht rondgedragen; ieder kleepte zich snel op zijn Zondagsch; de stok werd in de pas ontdooide grond geplant en 's middags werd er gedanst en gezongen ter eere van de lieve lentebode.

Wie wel eens wat over het oude Athene gelezen